

L'actualitat inesgotable i permanent de Caravaggio

Caravaggio, 400 anys després

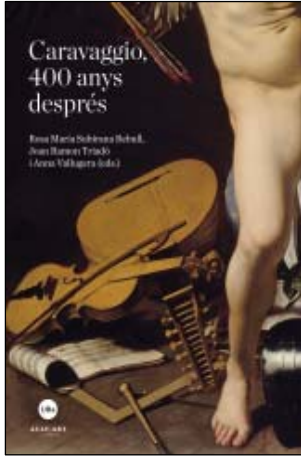
Rosa M. Subirana Rebull, Joan Ramon Triadó i Anna Vallugera (eds.)

Col·lecció: ACAF/ART

ISBN: 978-84-475-3711-2

Format: 17 x 24 cm

200 pàg.; PVP: 18,00 €

“Segons el professor Vincenzo Pacelli, el crim [de Caravaggio] fou organitzat per sicaris dels cavallers de Malta que actuaren amb l’aval d’alguns sectors de la cúria pontifícia als quals el pintor incomodava tant pel contingut i la forma de la seva obra com pel comportament personal.”

Rosa M. Subirana

Índex

Pròleg

Carracci i Caravaggio. Relacions, dependències

Silvia Ginzburg

Societat, cultura i ideologia a la pintura de Caravaggio

Rosa Maria Subirana Rebull

Caravaggio i la “palestra” de la capella Contarelli a Sant Lluís dels Francesos

Rossella Vodret

Caravaggio com a referent

Joan Ramon Triadó

Caravaggio y lo caravaggesco en el cine

José Enrique Monterde

Repertori documental, bibliogràfic, expositiu i filmic

Anna Vallugera Fuster

Índex onomàstic

Michelangelo Merisi (Milà, 1571 – Porto Ercole, 1610), més conegut com Caravaggio, és una de les figures més suggerents i controvertides de la història de l’art i un dels pintors més cèlebres de tots els temps. Polèmic per la seva radical concepció artística, va ser el capdavanter de la pintura naturalista que va sorgir a Itàlia com a oposició al corrent manierista dominador de l’escenari artístic del segle XVI. Transgressor tant en la seva vida personal –i el seu tràgic final no és precisament un detall menor– com en la seva obra, va prefigurar les personalitats fortes que reivindicaran els artistes romàntics segles després, en què la vida i l’obra es confonen en un mateix magma torrencial i creatiu. Encara avui, 400 anys després, el naturalisme, l’ambigüitat i l’erotisme dels seus quadres no han perdut un bri del seu caràcter subversiu i, en alguns casos, fins i tot torbador.

Caravaggio, 400 anys després (Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2013) incideix en aspectes essencials de la seva obra, així com en el reflex d’aquesta en disciplines artístiques contemporànies com la fotografia i el cinema. Editat pels investigadors del projecte de recerca Acaf/Art i professors del Departament d’Història de l’Art de la UB Rosa M. Subirana i Joan R. Triadó, i per la investigadora Anna Vallugera, forma part de la col·lecció Acaf-Art Llibres que dirigeix el catedràtic d’Història de l’Art Joan Sureda.

La professora de la Universitat Roma Tre Silvia Ginzburg perfila en el seu estudi una proposta de seqüenciació estilística i cronològica de les pietats que Annibale Carracci va pintar en la seva maduresa –un tema historiogràficament controvertit– a la llum de la influència que va poder tenir-hi l’art de Caravaggio.

Lloat, criticat, envejat, però mai ignorat en vida, Caravaggio va revolucionar l’art europeu del sis-cents, i seguidament va ser condemnat a l’oblit durant segles, pràcticament fins l’exposició organitzada per Roberto Longhi a Milà el 1951. La professora Rosa M. Subirana ressegueix la complexitat del panorama social, cultural i ideològic de la seva pintura, tant per oferir llum al seu procés creatiu com per mirar d’escatir les raons d’aquest ostracisme secular. Per Subirana, “al marge de les seves indiscutibles habilitats tècniques, posseeix una ment privilegiada i una personalitat dominant, qualitats que traspuen amb força en totes les seves pintures”.

Rossella Vodret, antiga sòpntendente per il Patrimonio Storico Artistico e del Polo Museale di Roma, considera el cicle pictòric de sant Mateu dut a terme per Caravaggio a la capella Contarelli de Sant Lluís dels Francesos a Roma a la llum de nous descobriments documentals i científics que permeten precisar dades cronològiques i estilístiques de cabdal importància per determinar l’evolució pictòrica de l’època.

Per la seva banda, el professor Triadó ens descobreix com la ideologia artística de Caravaggio –la concepció formal, conceptual, compositiva i cromàtica– van ser àmpliament seguides i copiades pels pintors contemporanis –els caravaggistes– però realment poc compreses. Copien el clarobscurisme dramàtic i el realisme figuratiu, sense entendre'n els valors ideològics. Per Triadó, “el món de Caravaggio és terrenal, allunyat de l'espiritualitat barroca de molts dels seus suposats seguidors”.

Però la influència del geni llombard no es va limitar només a la pintura, ja que la força i l'originalitat del seu estil han influït de forma decisiva tant en la fotografia com en el cinema, arts del segle XX per antonomàsia. Pel que fa al cinema, el professor José E. Monterde traça una panoràmica de Caravaggio i el cinema que va des de la presentació de la seva figura a través de biopics, fins a la seva significació en la construcció visual de la ficció històrica, passant per les possibles connexions amb el realisme cinematogràfic.

L'estudi clou amb un repertori documental i bibliogràfic actualitzat del pintor, amb voluntat de totalitat, amb l'ànim que sigui una eina de recerca pràctica per a l'investigador.

Sens dubte som davant d'un altre títol tan rigorós com suggestiu de la col·lecció Acaf-Art Llibres, que té com a objectiu desenvolupar cartografies analítiques i crítiques vinculades a l'àmbit mediterrani en època moderna. La seva transversalitat les fa útils a historiadors, sociòlegs, geògrafs, antropòlegs i altres investigadors interessats en l'art i les produccions visuals, arquitectòniques, urbanístiques i monumentals dels segles XV al XVIII.

B Universitat de Barcelona

Publicacions i Edicions

Difusió i premsa
Adolf Florensa, s/n
08028 Barcelona
Tel.: 934 035 530
jordihoms@ub.edu
www.publicacions.ub.edu